

**ПИТЪР УОТС
ДЕЛОТО „ХИЛКРЕСТ СРЕЩУ
ВЕЛИКОВСКИ“**

Превод от английски: Богдан Русев, 2015

chitanka.info

Фактите по делото бяха еднозначни. Лейси Хилкрест от Пенсакола, дълбоко вярваща последователка на евангелската петдесятна църква, на петдесетгодишна възраст, беше получила диагноза „рак на лимфните възли“ и лекарска прогноза, че ще живее още шест месеца. Пет години по-късно тя все още беше жива — макар и немощна. Жената отдаваше оцеляването си на едно декоративно разпятие със сребърен обков, което бе получила от сестра си, Грейси Балфур. Имаше свидетелски показания за това, че състоянието на госпожа Хилкрест беше претърпяло значително подобрене, след като се бе сдобила с този тотем — произведен от компанията „Грейсленд Минт“ с уверенията, че съдържа вградено късче от оригиналното Разпятие на Голгота.

Сутринта на 27 юни госпожа Хилкрест и нейната сестра бяха посетили „Музея на шарлатанството и псевдонауката“, собственик и управител на който беше господин Линъс С. Великовски. Музеят съдържаше множество експонати, обединени от темата за дискредитираните вярвания, фантастични теории и откровени измами, които бяха съпътствали американската история. Госпожа Балфур беше влязла в разгорещен спор с друг посетител на музея пред изложбената зала с експозицията за креационизма и за известно време бе изгубила от поглед сестра си; в крайна сметка, двете се бяха срещнали отново пред една изложбена витрина за психосоматичните феномени, в частност ефекта на плацебо и изцелението с вяра. Госпожа Хилкрест явно беше прекарала известно време в изучаване на витрината и състоянието ѝ непосредствено след това беше описано като „притихнала и необщителна“. По-малко от месец след това тя беше починала.

Обвинението срещу господин Великовски бе за убийство по небрежност.

Обвинението призова като свидетел доктор Андрю Детрит, клиничен психолог с впечатляваща биография, като експертен свидетел на всякакви (и понякога противоречиви) теми. Доктор Детрит потвърди научно доказаното съществуване на ефекта на плацебо, като изтъкна, че „отношението“ и „възгледите“ — както всички останали епифеномени — в крайна сметка, по природа бяха електрохимични явления. „Вярата“ буквално променяше устройството на мозъка и

съществуването на ефекта на плацебо демонстрираше, че подобни промени могат да окажат реален ефект върху човешкото здраве.

Великовски предпочете да се защитава сам пред съда и очерта ялната теза, че всички твърдения от експозициите в неговия музей отговарят на истината и са подкрепени от научни доказателства. Обвинението отпрати възражение към тази теза с довода, че тя няма пряко отношение към делото, но след известно обсъждане възражението беше отхвърлено.

Но вместо да се опита да оспори твърденията на Великовски по време на кръстосания разпит, обвинението ги използва за подкрепа на собствената си теза. Обвиняемият съзнателно беше отворил своя музей „в един от най-набожните региони на нашата велика родина, без да се замисли за живота и здравето на хората като Лейси Хилкрест“. По собственото си признание, господин Великовски беше избрал щата Флорида именно заради съществуването на многобройните „музеи на творението“, които се намираха на територията на този щат, с очевидното намерение да натрие носа на хората в предполагаемата погрешност на техните вявания. Нещо повече, господин Великовски очевидно бе наясно с ефекта на плацебо, след като беше подредил изложбена витрина на тази тема. Какво си е мислел тогава, прогърмя обвинението, когато принудително е натикал така наречената си „истина“ в лицето на една невинна жена, девизът на която — бродиран на любимата ѝ възглавничка за дивана — е бил „Ако имате вяра колкото синапово зърно, ще речете на тая планина: «Премести се оттука там», и тя ще се премести“?! Със своята „истина“ Великовски съзнателно и безразсъдно беше застрашил самия живот на друго човешко същество.

Великовски изтъкна, че дори не беше знаел за съществуването на Лейси Хилкрест, като освен това добави, че бродирането на някакво твърдение върху калъф за възглавничка не означава, че твърдението непременно е истина. Обвинението отговори, че един човек, който заравя противопехотни мини на детска площадка, също не знае имената на бъдещите си жертви, и попита дали забележката на обвиняемия за бродираното твърдение би следвало да означава, че той нарича Исус Христос „лъжец“.

Защитата направи няколко последователни възражения по време на отговора на обвинението.

В интерес на истината, защитата беше притисната до стената още от момента, в който нейният клиент полагаше клетва и Великовски попита дали клетвата да казва само истината, изказана върху „една книга, пълна с неистини“, няма да наруши декларираното намерение на съда да се придържа към доказуемото. Съдебните заседатели не останаха приятно впечатлени от този въпрос и в течение на времето не бяха давали признаци, че отношението им към обвиняемия се е променило.

Може би, ако се стигнеше до най-лошото, присъдата можеше да бъде обжалвана по процедурни съображения. Но най-близкият прецедент, който защитата бе успяла да открие, беше делото „Декстър срещу компанията «Сбогом, херпес»“, заведено срещу въпросната компания с обвинението за измама с доставки по пощата, след като бе продавала смес от захар и сода бикарбонат като лекарство против херпес на цена от 200 долара за един курс на лечение. Макар че „лекарството“ (недотам изненадващо) се беше оказало неефективно, адвокатите на компанията „Сбогом, херпес“ бяха цитирали изследването на Уейбър, публикувано през 2008 година в „Журнал на американската асоциация по медицина“, брой 299, стр. 1016—1017, според което ефективността на лекарствено средство с плацебо нараства пропорционално на цената му — и бяха защитили тезата, че лечението може би щеше да бъде ефективно, ако Декстър бе платил повече за него. Но след като беше отказал да го направи (защото същият продукт се продаваше и под друго име, но на цена от 4000 долара), отговорността бе единствено на ищеца. Делото не беше прието за разглеждане в съда.

Подобна тактика щеше да бъде рискован ход. Двата случая далеч не бяха аналогични. Вместо това, защитата призова за свидетел Грейс Балфур и я попита дали вярва, че Библията представлява Словото Божие. Госпожа Балфур с готовност потвърди това. Именно нейната вяра ѝ беше позволила да не загуби кураж, когато онзи ужасен тип пред изложбената зала за креационизма бе започнал да ѝ се подиграва с приказките си за маймуни и радиоизотопи. Според нея вкаменелостите бяха точно това, което беше предречено във Второзаконие, глава 13 — изпитание за вярата.

В отговор на въпроса защо нейната сестра очевидно не беше споделяла силата на нейната вяра, госпожа Балфур донякъде неохотно

— призна това, че „ужасното руско човече“ беше разтърсило вярата на сестра ѝ със своите „лъжи измами“.

Но няма самата Библия не беше подготвила вярващите за съществуването на такива злонамерени люде? Нима Матей не бе предупредил, че „много лъжепророци ще се появят и ще заблудят мнозина“? Нима Второто послание на апостол Петър не беше пределно ясно по въпроса, че „и между вас ще има лъжливи учители, които ще въведат тайно гибелни ереси“?

Така е, призна госпожа Балфур. Великовски определено беше лъжепророк. За съжаление, както ѝ припомни защитата лъжепророчеството не беше криминално престъпление.

В крайна сметка, не се наложи да се прибегва до процедурни съображения. След като се запознаха с фактите по делото, съдебните заседатели единодушно достигнаха до заключението, че Лейси Хилквест не беше демонстрирала нужните качества, за да ги мотивира да достигнат до обвинителна присъда.

Кой друг ѝ беше виновен за това, че нейната вяра се бе оказала толкова по-малка от синапово зърно?

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.